

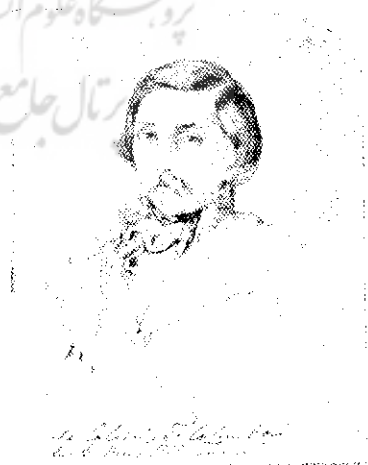
کلمباری نقاش فراموش شده

دکتر محمدعلی صوتی

در بین هنرمندان و نقاشانی که در عصر قاجاریه به ایران مسافرت کرده‌اند و آثاری از خود به جا گذاشته‌اند، نام «ف. کلمباری*» کمتر شناخته شده است و منابع تحقیق در باب زندگی وی در ایران ناچیز است.

ف. کلمباری از اهالی پیه‌مون و افسر مهندس بود. ظاهراً پیش از سفر به ایران مدتی در ارتش اتریش خدمت کرده بود و پس از ورود به ایران در ۱۸۳۳ (کمی پیش از وفات عباس میرزا در دهم جمادی‌الثانی ۱۲۴۹) به عنوان مربی در فوج «قهرمان میرزا» (پسر عباس میرزا و حاکم آذربایجان) شاغل گردید. چهار سال در خدمت این شاهزاده بود و خدمات بی‌شائبه او باعث شد که قهرمان میرزا او را به برادرش محمدشاه معرفی کند. به همین مناسبت فرمانی در رجب ۱۲۵۳ (اکتبر ۱۸۳۷) به نام او صادر شد که شایستگی او را در رشته‌های مهندسی و لشکری و نقاشی تأیید می‌کند.

پرتو سرهنگ کلمباری، مداد: ۱/۷ ۱۴۶۱۰/۷ سانتی متر، ۶ مارس ۱۸۴۸، تهران.

وی پس از ورود به پاریس، چند مقاله بین سالهای ۱۸۵۲ تا ۱۸۵۵ در دو مجله فرانسوی «اسپکتاتور میلیتار» و «ایلوستراسیون» درباره مسائل سیاسی و نظامی ایران انتشار داد. تنها نمایشگاهی که از آثار وی برگزار شد، در سال ۱۹۷۲ در موزه Cernuschi بود تحت عنوان:

*Le Perse et la France.
Relations diplomatiques et
culturelles de XVII au XIX
siecle.*

* برای اطلاع بیشتر از زندگی و آثار این نقاش مراجعه شود به:

Cernuschi

Le Perse et la France. Relations diplomatiques et culturelles de XVII au XIX siècle.

- * Colombari, Colonel F:
«l'illustration», Paris
-4 mars 1854. «Etat actuel de l'armée persane», pp. 135- 138».
-4 mars 1854. «Etat des routes sur la frontière Turque-Perse», pp. 183- 186.
-15 sep. 1855. «Nasradin- Schan, roi de Perse», «Le Spectateur Militaire», Paris:
-15 juin 1853, «Les Zamboureks, artillerie de campagne à dromadaire employée dans l'armée persane», pp. 265- 269.
-15 juillet 1853, «Observations sur l'armée persane. Artillerie de campagne à dromadaire», pp. 397- 427.
-15 août 1853, idem. pp. 541- 557.
-15 sep. 1853, idem. pp. 661- 689.
-15 oct. 1853, «Observations sur l'armée persane. Notice sur la dynastie regnante des Kadjars», pp. 1-54.
-1 mars 1854, «Organisations actuelle de l'armée persane. Quelques détails sur l'état des frontières turco-perses», p. 665.
* Thornton, lynne, «The Times». London, 5 June 1976. «The Forgotten Painter of Persia». P. 9.

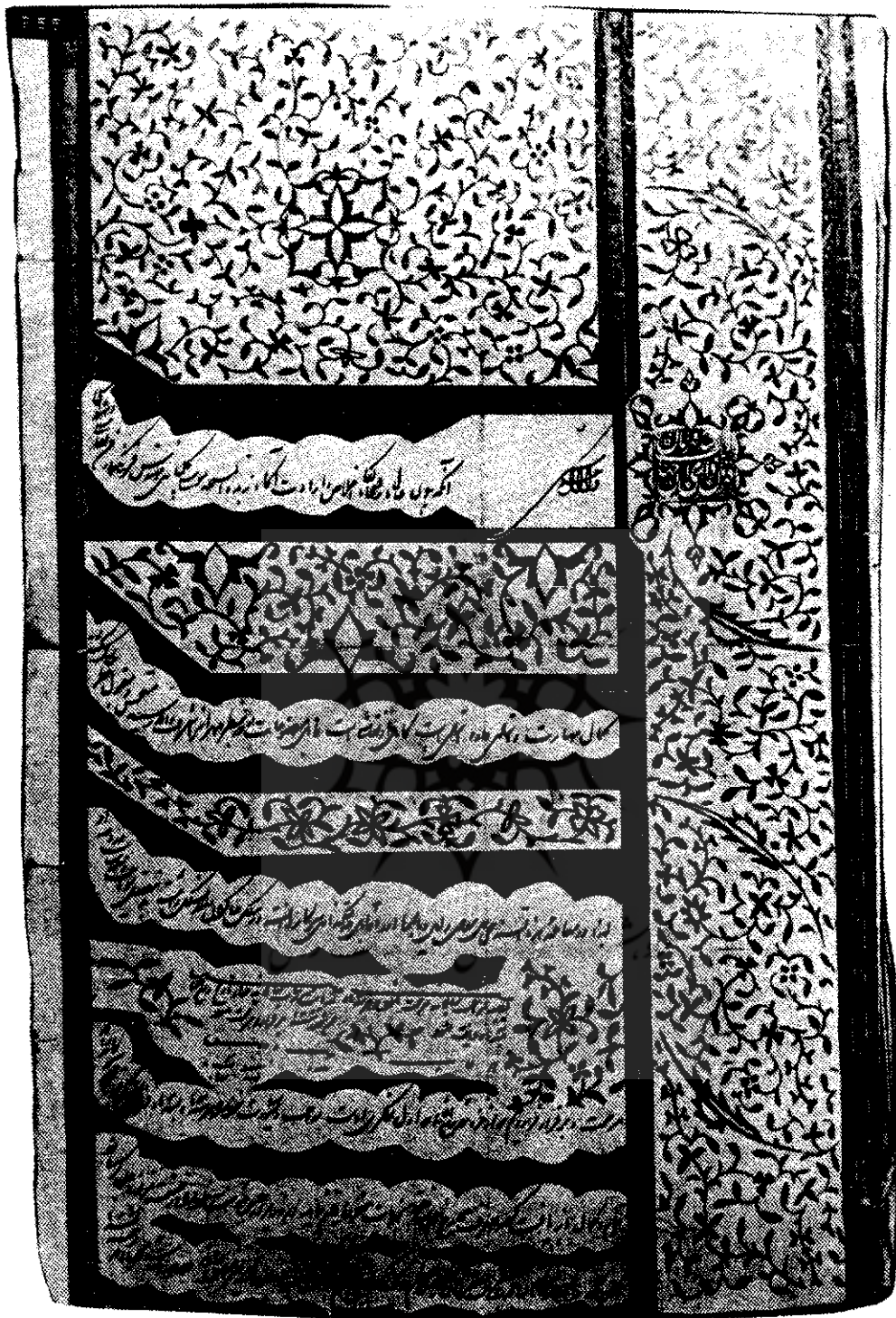
B,A ;C A .A

کوتاه مدتی پس از ورود به تهران، در سال ۱۸۳۷، کلمباری به درجه سرهنگی ارتقاء یافت و تحت فرمان مستقیم حاجی میرزا آغاسی قرار گرفت.

ابداعات و ابتکاراتی که کلمباری در فوج زنبورک خانه از خود نشان داد، صدور فرمانی را از سوی محمدشاه در جمادی الاول ۱۲۶۰ (۱۸۴۴ م) به نام وی به دنبال داشت.

کلمباری در ۱۸۴۸ تقاضای هشت ماه مرخصی کرد، تقاضای او مورد موافقت قرار گرفت. کمی پس از صدور این حکم، محمدشاه درگذشت. کلمباری پس از ورود ناصرالدین شاه به پایتخت، در نوامبر ۱۸۴۸، از تهران به طرف پاریس حرکت کرد.

این نقاش در طول اقامت پانزده ساله اش در ایران، سیر و سیاحت بسیار کرد و تصاویر بسیاری درباره زندگی مردم ایران، اعم از اشراف یا مردم عادی و کوچه و بازار ترسیم کرده است.

فرمان استخدام موسیو کلمباری. رجب ۱۲۵۳، مطابق با اکتبر ۱۸۳۷.

Portrait of Bertani, Italian Med. Pract. Engeroum
By G. G. G. G.

پرترهٔ دکتر برتانی، آرننگ، ۱۸۳۶/۵ سالتی متر.

پرتره حاج میرزا آقاسی، لای و مرکب چین، ۱۶/۵۲۲ سانتی متر.

پرتره داوید مترجم، آبرنگ و مداد، ۲۳×۱۴ سانتی متر.

ذبح شتر در مقابل دروازه تهران به مناسبت عید مذهبی قربان.

برج طغرل، لای و آبرنگ، ۱۴×۲۲ سانتی متر.

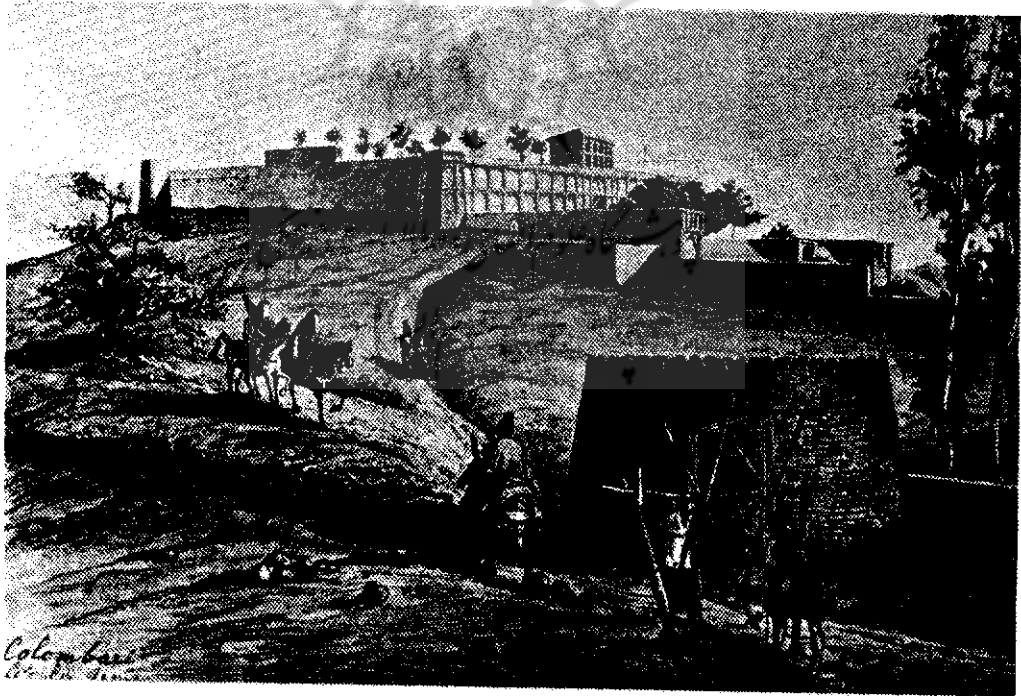

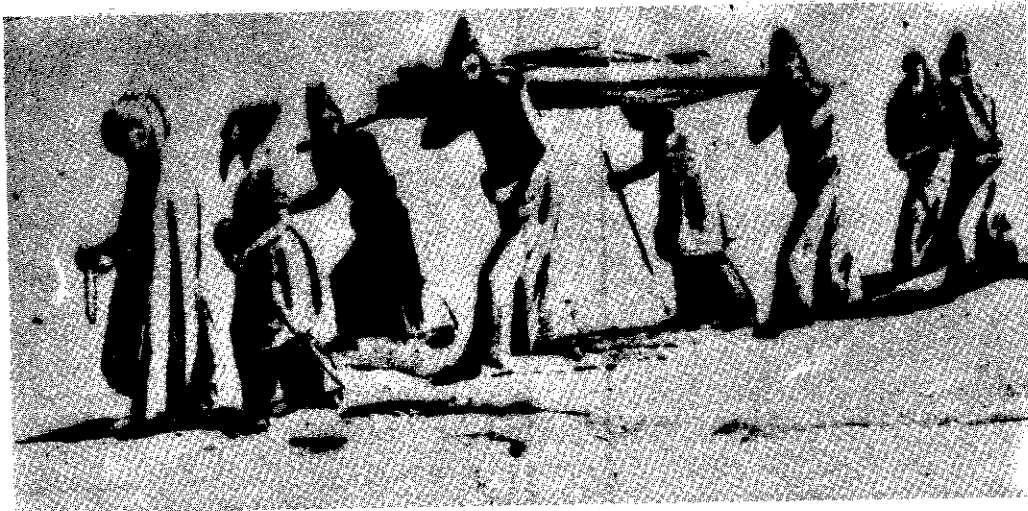
منظره ای از تهران، آرننگ، ۸/۴۲۵/۱۶ سانتی متر.

قصر قاجار در شمال تهران، آرننگ، ۳۱/۵x۲۲ سانتی متر.

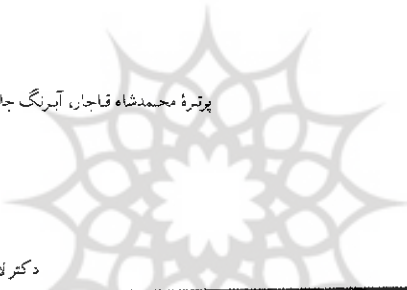

مراسم تدفین، آبرنگ، ۱۲/۴۲۲ سانتی.

پرترهٔ محمدشاه قاجار، آبرنگ جلادان، ۲۳×۱۸ سانتی متر، ۵ نوامبر ۱۸۴۷، تهران.

دکترا لایا و همسرش، آبرنگ و مداد، ۴۱/۵×۲۵ سانتی متر.

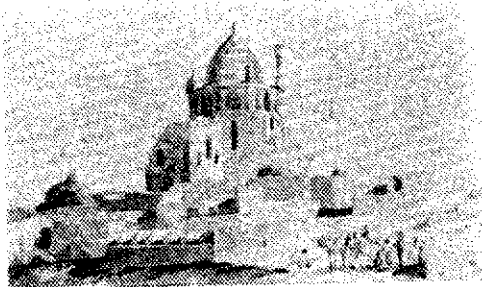

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رساله جامع علوم انسانی

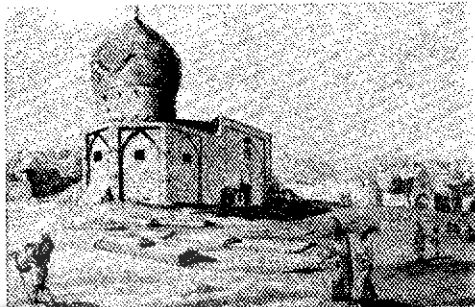
سرهنگ کلبیاری و سربازانش در برف (در قره عیبه ارمنستان).

مقبره سلطان محمد خدابنده در سطایه، ۹/۵×۱۵/۵ سانتی متر.

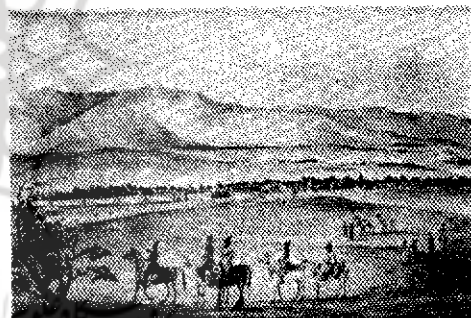
نمای خانه دکتر لایا در نیاوران، آبرنگ، ۱۴/۵×۲۲ سانتی متر.

امامزاده، لاوی، آبرنگ، ۱۲×۱۳/۷ سانتی متر.

آتشکده زردشتیان (در یاکو)، ۸/۵×۱۴/۵ سانتی متر.

سرهنگ کلبیاری و همراهان در حوالی تهران، آبرنگ، ۱۸×۲۶/۵ سانتی متر.

اکراد، آبرنگ و مرکب چین، ۱۲/۱×۱۶/۴ سانتی متر.

پرتره حضرت نیکولو، مطران و ملازمش، آبرنگ، ۲۱×۱۶/۲ سانتی متر.

تلیان فروش، آبرنگ جلادار، ۲۷×۱۸ سانتی متر.